

K. NOREL

De groote overwinning

Zeker, de Finnen hebben vrede moeten sluiten, al waren de Russische voorwaarden dan ook zwaar, En toch is voor duizenden Finnen PERSOONLIJK deze strijd geworden :

DE GROOTE OVERWINNING

De trein uit de bergen raasde naar de vlakke. Sneeuw, sneeuw. Heel Finland lag onder de sneeuw. Land en meren, waren één egale witte vlakke. Men kon niet zien waar het land ophield en het ijs begon. Alleen de bosschen gaven aan, waar land was en waar 's zomers water. Alleen de dennen gaven teekening in het wit. De bosschen in de verte waren zwarte vlekken tegen het sneeuwdek, de sparren langs de lijn, waren zwarte kegels op het witte fond. In deze witte wereld had Toivi Kaila een volle week vertoefd. Winter-vacantie in de bergen.

Dat beteekende zwerven op de ski's, glijden over witte vlakten, suizen bij de bergen neer in een vaart, die de adem benam, scherpe bochten trekkend, sprongen makend van twintig, dertig meter, zwevend hoog in de lucht, en na zoo'n sprong weer verder te suizen. Vacantie in de bergen, dat beteekende dat al je spieren krachtig, dat al je leden los en lenig werden, dat je borst ruim werd, en je bloed ging bruisen in de zuivere kou van de berglucht. „Volgend jaar weer!” zei Toivi tegen zijn vriend, die tegenover hem zat. „Volgend jaar weer, net zoo'n vakantie als deze.”

Erkki Mantynen glimlachte om dat enthousiasme. „We zullen het hopen”, zei hij hij, „we zullen het hopen.... als God het wil.”

Op dat laatste ging Toivi niet in. Hij hoorde het nauwelijks. Wat dat aangaat gingen hij en Erkki uiteen. Erkki was een beste kerel. Vroeger mocht hij hem al graag, toen ze samen dienden als soldaat. En hij was opgetogen geweest, nu hij hem weer ontmoette in het kleine berghotel. Ze hadden samen tochten gemaakt. Ze waren hoog op den berg geklommen; ze waren door de moeilijkste bochten geschoten; ze hadden de stoutste sprongen gedaan. Dat Erkki fijn was nam Toivi op den koop toe. Hij was een fideele en sportieve kerel. Op Zondagmorgen zei hij hem bij de deur van de kleine dorpskerk vaarwel. Maar dat andere: waarom zei Erkki het zoo twijfelend: „We zullen het hopen?” Zat daar wat achter? Opeens kreeg zijn vroomheid soms een grauwer kleur, nu zij weer uit de bergen in de vlakke kwamen? „Als we maar vrede houden?” zei Erkki.

Toivi keek zijn vriend met groote oogen aan. „Verwacht jij dan oorlog? Binnen het jaar?” „Binnen twee jaar zeker!” De lange jongen uit Tampere lachte spottend. „Och kom, het spant in het zuiden en in het westen. Wij hier in het noorden zitten in een veilige hoek.” „En Rusland dan?” vroeg Erkki. „Die blijft ons van het lijf, zoolang het van Duitschland en Japan zooveel te vreezen heeft. Het duurt nog tien jaar eer de Rus met ons aan het bakkeleien gaat.

Er kwam meer teekening in het witte landschap. Donkere vlekken van boerderijen, hier en ginder een fabriek. De trein naderde Tampere. Toivi stond op. Hij rekte zijn leden, die stijf geworden waren op de lange rit. Hij zocht zijn koffer uit het bagagenet en trok zijn zware jas aan. „Het

duurt geen jaar", hield Erkki vol. „Er zullen vreemde dingen gebeuren in Europa in 1939". De trein floot. Hij raasde tussen de huizen en buitenwijken van Tampere door. De remmen vielen op de wielen. Toivi knoopte zijn jas dicht. „Bonjour", groette hij, „tot volgend jaar, daarboven in het berghotel." „Ik help het je hopen. Vaarwel, amice. God zegen je."

Toen de trein weer aantrok stond Toivi op het perron met zijn skilatten over den schouder. Erkki had het coupé raam neergelaten. Hij wuifde en Toivi zwaaide met zijn latten. „Bonjour, ouwe pessimist. Tot volgend jaar bij de wintersport." Hij zwaaide tot de trein den bocht uit

„Wat zeg je nu van den ouden pessimist?" vroeg Erkki, terwijl hij zijn karabijn ontdeed van het overtollig vet, en Toivi bezig was met het pakken van zijn ransel. „Je hebt gelijk gekregen", gaf Toivi toe, „heelemaal gelijk, het is erger dan ik ooit had kunnen denken. En wat denk je dat het nu zal worden?" „Vechten", zei Erkki koel. „Mannerheim bukt nooit." „Zou Engeland helpen?" „Neen!"

„Amerika zal helpen, zoals in '20. Met geld... dat we terug moeten betalen. En Zweden.. ach, dat roode Zweden." Erkki haalde de schouders op. „Het is fel tegen de Russen." „Het is altijd voor ontwapening geweest. Zweden doet niets." „Dan staan we dus alleen", concludeerde Toivi mistroostig. Erkki zette zijn karabijn neer en droogde zijn handen af aan een dot poetskatoen. Hij keek z'n makker recht in de oogen. „Neen, Toivi, alleen zijn wij niet?" „Niet? Wie zal ons dan helpen?" Er was verwachting in zijn stem. „God zal ons helpen", zei de ander. Toivi gespte de riempjes van zijn ransel vast. God. zou die helpen in dezen nood? Zou die uitkomst geven, nu Finland stond tegen een machtig rijk als Rusland? Zou God tanks kunnen leveren en vliegtuigen en

kanonnen? Zou Hij een miljoen man in het veld kunnen brengen?

„Aantreden!" riep de sergeant. Erkki en Toivi stonden naast elkander in het gelid. „Geef acht!" „Voorwaarts marsch!" De commando's knalden snel achter elkaar. De dienst was zwaar. In de weinige dagen, die nog restten voor de oorlog wellicht uit zou breken, moest onder hoogen druk geoefend worden. En na den dienst was het rumoerig en druk op de soldatenkamers. Er was geen tijd voor een ernstig, gesprek.

Op het vliegveld van Helsinki staan Erkki en Toivi temidden van een dichte menigte. Minister Cajander zal naar Moskou reizen voor een laatste poging om den vrede te bewaren. Het volk weet dat de kans gering is. Het volk is vastbesloten om niet te bukken voor de Sovjets, zoals Estland, Letland en Littaueu hebben gebukt. Doch het volk voelt ook welk een ongelijke strijd zal worden aangeboden. Drukkend stil is het op het wijde veld. Wanneer de regeerders komen: president Kallio, Maarschalk Mannerheim, de ministers met Cajander in het midden, klinkt hier en daar een juichkreet, maar een jubel wil niet komen. De beklemming is daarvoor te sterk. Cajander staat op het trapje van; het vliegtuig; hij wuift met de hand. Het volk antwoordt. Neen, niet met gejuich. Het is een vreemd antwoord op een groet. Er wordt gezongen. Wie begonnen is weet niemand. Eén zette in, tien namen het over; eer de eerste regel uit was zongen duizend mee. De zang zwol aan tot een machtig koraal:

Een vaste burcht is onze God, Een toevlucht voor de zijnen.. Het Lutherlied schalt over het veld. De president, de maarschalk, de ministers luisteren met ontbloot hoofd. In Cajanders oog en blinken tranen. Erkki zingt mee uit volle borst. Toivi kan niet zingen. Er zit een brok in zijn keel, een tang rijpt om zijn borst, een huivering van ontroering loopt langs

zijn rug. Dit lied op deze plaats en op, deze dag! De vijand rukt vast aan, met opgestoken vaan. Hij draagt zijn rusting nog, van gruwel en bedrog..... Heeft Luther dit lied geschreven voor het Finland van 1939? Toivi' vergeet alle ongeloof en twijfel. Hij zingt den laatsten regel mee met zulk een kracht dat zijn stem haast overslaat: Hij zal als kaf verdwijnen!

Het bataljon, waarbij Erkki en Toivi dienen, vecht in het hoge noorden, bij Petsamo. Het is een verloren post. Uit Moermansk kan Rusland zooveel troepen aanvoeren als het maar wil. Wat zullen de paar bataljons, die Finland hier geconcentreerd heeft, daartegen ooit vermogen? Gister zijn de Russen op komen zetten. Hun kanonnen hebben granaten gespogen; hun vliegtuigen hebben bommen laten regenen op de Finsche linies; hun tanks zijn aan komen rollen bij dozijnen en zij braakten vuur en lood. En de Finnen moesten terug. Tegen Russen hadden zij kunnen vechten, één Fin tegen zes soldaten van de Sovjets. Maar zij zagen geen Russen. Zij zagen alleen de gruwbare stalen monsters, op wier pantsers hun geweerkogels afstootten. En wanneer ze al een tank vernielden met handgranaten, dan kwamen voor die eene tien terug. De opmarsch van de Russen was onweerstaanbaar. Terug moesten de Finnen, steeds verder terug. Wie zou de Russische stoomwals. kunnen keeren?

Dien nacht slapen Erkki en Toivi in een kleine rendierstal. De ruimte is zoo gering, dat hun rug ligt tegen den rug van een rendier. De adem van de beesten strijkt over hun wang. Met hun: handen graaien ze in de mest. Ze zijn dankbaar voor deze slaappleats. Vandaag hebben ze gevochten bij twintig graden vorst; vannacht vriest het wellicht dertig graden.

Koud, moe en moedeloos is Toivi hier binnen gestrompeld. De eerste dag van vechten was een vlucht geworden.

Morgen zal het wéér vluchten zijn. En dan?... Ze hebben nu dit hutje van een Lap gevonden; morgen vinden ze waarschijnlijk niets. Dan zullen ze dood moeten vriezen in den nacht, wanneer ze niet voor dien tijd dood geschoten zijn door de Russen. Dat is nu de hulp, die God zou geven! De gal loopt bij hem over. „Wat hebben we ook weer gezongen daar op het vliegveld van Helsinki?" valt hij tegen Erkki uit. „Hij zou als kaf verdwijnen: Ah.... dat hebben we gezien vandaag. De Russen zijn opgerukt en wij zijn als kaf uit elkaar gestoven. Een beste burcht en toevlucht hebben we vandaag gehad!" Hij hoonlacht.

„Moet dat nu. zoo?" vraagt Erkki. „Wil jij van God eischen dat Hij je zoo op staanden voet zal helpen, jou, die zich nooit om Hem bekommerd hebt?" „'t Gaat niet om mij," snerpt Toivi, „ik denk aan jou. Jij bent een vrome jongen. En God helpt jou ook niet. Jij kunt morgen ook met een blauwe boon in de sneeuw liggen of doodgevroren zijn." „En dan helpt God nog!" zegt Erkki ernstig.

Toivi probeert zijn gelaat opnieuw tot een grijns te trekken, maar het lukt hem niet. En Erkki vindt het niet noodig hier meer aan toe te voegen. Ze moeten trouwens slapen. Te middernacht zullen zij op post moeten gaan. En morgen wacht een nieuwe zware dag. Hij draait zich om. „Welterusten." Toivi hoort de kalme ademhaling van zijn vriend boven het snuiven van de dieren uit. Hijzelf kan niet slapen; hij woelt voortdurend op het stroo. En dan helpt God nog, heeft Erkki gezegd. Hij weet wel, wat hij daarmee bedoelde.

Neem goed en bloed ons af, staat in het Lutherlied, het brengt u geen gewin, wij gaan ten hemel in, en erven koninkrijken. Wie dat gelooft kent geen vrees, en kan nooit ontmoedigd worden. Nog nooit heeft Toivi zoozeer de kracht en de heerlijkheid van het geloof gevoeld als nu. Maar ook nog nooit heeft hij er zich met zooveel

felheid tegen verzet. Bakerpraatjes, zegt hij tot zichzelf, toen op het vliegveld heb ik me mee laten slapen. Dood is dood, en tegen de Russen zullen wij moeten vechten met onze mitrailleurs en karabijnen, zonder God.

Als eindelijk de late wintermorgen doorbreekt staat het Finsche bataljon in de moeilijk gehakte loopgraven. De mitrailleurs staan gericht, de mannen, hebben hun vingers aan den trekker van de karabijnen. De vijand zal komen. Waar blijven de Russen nu? Waar blijft het geronk van de vliegtuigen, het geknetter der motoren van de tanks, het gebulder der kanonnen? Er komt niets.

Het is is een val! onderstelt de officier. Ze willen ons uit onze stelling lokken. Maar als het uren achtereen stil blijft, stuurt hij een skipatrouille uit. Die komt terug, opgetogen. De Russen zijn in vollen aftocht! Het lijkt een wonder. De officier gelooft nog aan een valstrik. Maar de Finnen gaan uit hun loopgraven, ze rukken voorwaarts, eerst zeer behoedzaam, doch wanneer geen vijand opdaagt gaan ze sneller voort. Ze vertragen hun opmarsch weer, wanneer zij tanks zien, een lange, lange rij. Doch uit die tanks komt geen vuur; ze blijven stil staan; ze zijn verlaten! Ze zijn bevroren in de felle koude van den winternacht. Verscheiden radiators zijn zelfs gebarsten. Ze kunnen rijden, noch schieten.

En de Russen, beroofd van hun sterkste wapen, beroofd van voedseltoevoer ook, doordat snelle Finsche skipatrouilles hun konvooien hebben overvallen en vernietigd, halfbevroren in de koude van den nacht, trekken terug, sneller dan zij voorwaarts zijn gerukt. Nu stormen de Finnen vooruit. Op hun ski's ijlen Toivi en Erkki voort, sneller dan ze bij de wintersport ooit hebben gegleden. Zij hebben hun zelfvertrouwen weer terug. Zij vertrouwen, zij gelooven. Dit wordt een dag van groote

overwinning. „Wie heeft ons geholpen?“ vraagt Erkki aan Toivi, wanneer zij dien avond rusten bij het kacheltje in een verwarmde tent.

„De winter,“ mompelt Toivi. Hij mompelt het; hij durft het niet hardop zeggen, want hij weet dat het een halve waarheid, een onwaarheid is. God heeft hen uitgeholpen. Uit een andere tent van het kleine kamp klinkt gezang. De eene na de andere tent neemt het over. De heele compagnie zingt. Toivi stemt mee in: Een vaste burcht is onze God, Een toevlucht voor de zijnen.